

Владика Петар II Петровић Његош

**ЛУЧА
МИКРОКОЗМА**

Да, свагда ми драги наставниче.
Србски пјевче небом осижани.
Задатак је смјешни људска судба
Људски живот сновиђење страшно!
Човјек, изгнат за врата чудествах.
Он сам собом чудо сочињава:
Човјек, бачен на бурну брежину
Тајном руком смјелога случаја,
Сиромашан, без надзиратеља,
Под влијањем тајнога промисла -

Он се сјећа прве своје славе,
Он снијева пресретно блаженство,
Ал' његови снови и сјећања
Крију му се јако од погледа,
Беже хитро у мрачним врстама
У љетопис опширни вјечности;
Само што му тамнијем проласком
Траг жалости на душу оставе,
Те се трза бадава из ланца,
Да за собом проникне мрачности.

Човјек, бачен под облачну сферу,
Прима л' овдје оба зачатија?
Је л' му овдје двострука кол'јевка?
Је л' му земља творцем одређена
За наказу какву тајанствену
Ал' награду бурну и времену
Ал' расадник духовног блаженства?
Ах' ово је највише таина
И духовне најстрашније буре -
Овога су у гробу кључеви.

Колико сам и колико путах,
Дубокијем заузет мислима,
У цвијетно лоно природино,
Хранећи се питателним соком
Из ње сисе голе и прелестне,
Матер штедру запитива смјело:
Рад часа је творац сатворио?
Ради л' ђеце своје многобројне,
Али ђецу за ње удовољства,
Ал' обоје једно рад другога?

Но времена питателница ми,
Окићена цвијетним временом,
Окруњена сунчевим зракама
Али власе цвијетне плетући,
Бисерном их росом насипљући
При игрању свјетлокосих зв'јездах
Да дичнија на јутро изиде
Пред очима свога владаоца,

На сва моја жарка љубопитства
Смијхом ми одговара њеним.

Колико сам и колико путах
Свод плаветни неба свештенога,
Брилијантним засијат семеном,
Заклињао душом запаљеном,
Да ми свету открије таину:
Али га је творац украсио,
Велику му књигу отворио,
Да твар слави творца и блаженство,
Ал' да човјек на ње листу чита
Ништавило прекомерно своје?

С внимањем сам земаљске мудраце
Вопрошава о судби човјека,
О званију његовим пред Богом ;
Но њихове различне доказе
Непостојност колеба ужасна :
Све њих мисли на једно сабране
Друго ништа не представљају ми
До кроз мраке жедно тумарање.
До нијемог једног нарјечија,
До погледа с мраком угашена.

Сном је човјек успаван тешкијем,
У ком види страшна привиђења,
И једва се опред'јелит може
Да му биће у њима не спада.
Он помисли да је неке путе
Од сна овог ослободио се ;
Ах, његове пр'јеварне надежде!
Он је тада себе утопио
У сна царство тврђе и мрачније
И на призор страшниј сновиђења.

Хитрост му је и лукавство дато,
Само теке да је член достојни
На земаљски сајам несмислени ;
Воље му је основ положена
На крилима непостојаности ;
Жеља му је страстих ужаснијех
Побудитељ, руковођа сл'јепи ;
Злоћа, завист, адско насљедје -
Ум га опет с бесмртнима равни!

У временом и бурном жилишту
Човјеку је срећа непозната ;
Права срећа за ком веЧно трчи,
Он јој не зна мере ни границе ;
Што се више к врху славе пење,
То је виши среће непријатељ.
Наша земља, мати милионах,

Сина једног не мож' вјенчат срећом ;
Самовлацем кад постане њеним,
Тад наздрави чашом Херкуловом.

Наше жизни пролеће је кратко,
Знојно љето за њиме следује,
Смутна јесен и ледена зима ;
Дан за даном вјенчаје се током.
Сваки нашом понаособ муком.
Нема дана који ми желимо,
Нит' блаженства за којим чезнемо.
Ко ће вјетар луди зауздати
Ко л' пучини забранит кипјети
Ко л' границу жељи назначити?

У чојка је један храм воздигнут
Зла обитељ туге и жалости ;
Сваки смртни на земљи рођени
Овом мрачном обитељу влада,
Под које се сводом отровнијем
Мученија времена гњијезде.
Ово грко наслеђије људско
Човјек чојку, човјек себи дава,
Најсретњи га из ништа стварају
Ради смртне тучне армоније.

Човјек орган доста слаби има
Да изрази своје чуствовање;
Зато знаке различите дава;
Различита тјелодвиженија,
Умна чуства да објелодани.
Но сви наши слаби изговори
И сва наша слаба чуствовања
Спрам онога, што би шћели казат
Нијемо су сплетно нарјечије
И клапњање душе погребене.

С точке сваке погледај човјека,
Како хоћеш суди о човјеку -
Тајна чојку човјек је највиша!
Твар је творца човјек изабрана:
Ако исток сунце св'етло рађа,
Ако биће ври у луче сјајне,
Ако земља привиђење није,
Душа људска јесте бесамртна,
Ми смо искра у смртну прашину,
Ми смо луча тамом обузета.

О, свевишњи творче непостижни!
У човјека искра беспредјелног
Ума твога огледа се св'јетла,
Ка свод један од твоје палате
Што с' огледа у пучину нашу.

Дан ти свјетлост круне показује,
Ноћ порфире твоје тајанствене,
Непоњатна чудества дивотах.
Твор ти слаба дјела не постиже,
Само што се тобом восхићава.

Питагоре, и ти Епикуре,
Зли тирјани душе бесамртне!
Мрачан ли вас облак покријева
И све ваше последоватеље.
Ви сте људско име унизили
И званије пред Богом човјека,
Једначећ га са бесловесношћу,
Небу грабећ искру божанствену,
С којега је скочила огњишта,
У скотско се селећи мртвило.

Будалама кад би вјеровали,
Поете су покољење лудо.
Нашу сферу да ноћ не полази,
Би л' овако лице неба сјало?
Без остријих зуба ледне зиме
Би л' топлоте благост познавали?
Без будалах тупога погледа
Би л' умови могли блистат св'јетли?
Свемогућство светом тајном шапти
Само души пламена поете.

Све дивоте неба и небесах,
Све што цвјета лучам свештенијем,
Мирови ли ал' умови били,
Све прелести смртне и бесмртне. -
Што је скупа ово свеколико,
До општега оца поезија?
Званије је свештено поете,
Глас је његов неба влијаније,
Луча св'јетла руководитељ му,
Дијалект му величество творца.

Дивни пјевче србске народности,
Бич си судбе веће испитао, -
Свијет жељи незна угодити.
Судба ти је и моја позната;
Мислим, нема подобне на земљи:
До вратах сам изника Тартара,
Ад на мене са проклетством риче,
Сва му гледам гадна позоришта;
Ал' на судбу викати не смијем -
Надежда ми вољом творца блиста!...

Ја од Тебе јоште много иштем:
Да поставиш у пламтеће врсте
Пред очима Србства и Славјанства

Обилића, Ђорђа и Душана,
И још кога србскога хероја;
До прогрмиш хулом страховитом
На Вујицу, Вука, Вукашина,
Богомрске Србства отпаднике;
Злоћа њима мрачи име Срба,
Тартар им је наказа малена! -

ПЈЕСНА !

Тешко ли се у полет пуштати
На лађици крилах распетијех
Без кормила и без руковође
У бескрајни океан воздушни,
Ђе су сунца само капље св'јетле
А мирови једва видне искре;
Ђе ужасне буре господствују,
Ока смртну отворит не дају
Већ га гоне у мрачно жилиште,
Бог зна каквом судбом назначено.

Правдо, руком творца освештана,
Ти које је име свуда свето
До границе зраках свијетлијех,
Заштити ме штитом могућијем
Од олујах корабљекрушнијех.
Ево жертва с олтара чистога!
Не даду јој право к небу ићи,
На кога је славу сажежена!
Поклоника виђи сиромаха
Како плови морем к светилишту;

Готово је смрзнут побожношћу,
Носи завјет на олтар вишњега;
Нањ се буре с јарошћу пуштају,
Ђерају га тамо и овамо,
Мучећи га стравом погибије,
Док га баце у бездну кипећу.
Бог убио ту беспутну силу
Која твоје попире законе,
Која пуни мраком и ужасом
Наш оризонт и нашу судбину!

У ноћ, страшном буром разјечану,
Сину мени зрака пред очима
И глас зачух кано глас ангела:
"Ја сам душе твоје помрачене
Зрака сјајна огња бесмртнога;
Мном се сјећаш шти си изгубио.
Бадава ти ватрени поете
Сатварају и кличу богиње:
Ја једина мраке проницавам
И допирем на небесна врата."

Пој ми дакле, бесамртна твари,
Страшно твоје с неба паденије
И времено твоје заточење
У јудоли туге и жалости:
Каква те је сила нечастива
Да сагр'јешиш Богу превластила
Да вјечнога попиреш законе?
Што је јарост бесмртнога творца
На зло твоје толико ражегло?
Причај мени тужну твоју судбу!

Ах страшнога твог паденија,
Ах ужаса што смртне постиже!
Тужнога смо мученија жертва
Рад пагубног твога преступљења!
Заборава сан те обузео,
Те си прво блажено битије
И источник бесамртне среће,
Рајска поља, вјечито блаженство,
Животворни поглед створитеља
Заборава несрећној предала.

Истргни се, искро божанствена,
Из наручја мрачне владалице,
Подигни се на свијетла крила,
Распали се пламом бесмртности;
Скини мене са очих мојијех
Непрозрачну смртности завјесу,
Тупе моје отргни погледе
Од метежа овог ништожнога,
Уведи их у поља блажена,
У творињем освештаном храму,

Да опширну видим колијевку
У којој се вјечност одњихала,
Из које је у крила удрила,
У бескрајни простор улећала,
Од свачијех скрила се погледах
До једнога који све прониче,
У опширно светилиште бића,
Ђе с' рађају цунца и мирови,
Ђе вјенчано биће с зачатијем,
Ђе се дуси бесмртношћу крсте.

Поведи ме у небесна поља,
Да погледам блажено жилиште
Ђе си и ти никла и живила,
Сљедујући стопама архангела
На бесмртним и свијетлим крилима
Под знамењма славом развијаним,
Светом славом небесне благости,
Како што му и сада сљедујеш

По блатнојзи и мрачној јудоли
У окову мртве тјелесине. -

"Ја сам твоја искра бесамртна!" -
Рече мени свијетла идеја -
"Водићу те к вјечноме огњишту
Од којег сам и ја излећела.
Већ теготни оков физически
Збаци с себе, ослободи га се:
Под туђијем не стењи бременом;
Он је стручак слаби и нејаки,
За мах смртни само изникао,
Он је ручак гада пузећега."

То изусту, рече: "Сљедуј за мном!"
Одведе ме у царство свјетовах,
Како капља росе са цвијета
Или зрнце леда прозрачнога
При погледу свијетлога сунца
Што у небо дигну слабе зраке.
И ја, пламтећ величаством неба,
Подобно сам њима урадио:
Некакво ме својство дигло тамо,
Некакав ме свети магнет тегли.

Ево слабе и малене искре
Међу сунца пламтеће свјетове
Што богатством лучах бесмртнијех
Потапају простор и минове!
Да! искра је свјетлост породила,
Океан су капље саставиле:
Свети творац величаством сјаје
У искрама како у сунцама,
У смртнима ка у божаствама, -
Све му скупа свемогуће слави!

Шест небесах коловитних пр'јеђем,
Шест мл'јечнијех прелетим путовах,
Вељу сферу играјућих шарах,
Који вјечно свијетла движења
У правилним колим' извршују
Која им је рука свемогућа
Начертала пресветом мудрошћу.
Ах ти, тајно Богу тек извјесна -
Састав ове пресилне машине
Која креће безбројне минове!

Пет небесах неподвижних пр'јеђем
Сљедујући зрачици идеје,
Бесконечно видим овдје царство
Величества, постојанства мирах:
Простор им је шири растојања,
Нег подвижним много свјетовима

Ал' се виде зраком облачени,
Како морски велики острови,
Кад их зима снијегом обуче,
Те их плавац из даљине гледа.

Устав' полет, искро боженствена!
Круг смо давно прешли возможности:
Небесне су прешиљате зраке,
Могу вр'једит смртноме погледу;
Небесни је простор бесконачан,
Вообраза сила деликатна.
Кћи небесна услиша ми молбу,
И на десно круг полета сави
Пут једнога мира великога,
На св'јетлом му бр'јегу починемо,

Свјетлошћу ми вид очих поражен
Величеством његовијем чувства,
Те ја паднем на бријег кристални
И затворим очи са рукама,-
Не смијем их отворит никако.
Чујем гласе бесмртне музике
И небесну њену армонију,
Која сладост благодатну лије;
Глас њен моју душу забуњену
Божественим стреца електризмом.

Док ме неко за руку дохвати
И позва ме пријатнијем гласом:
"Диг' се, твари општег створитеља,
Те ти хитре наслађуј погледе
У предивна створенија божја.
Пред великим претпријатијама
Нек се крије име опасности.
Сви свјетови без очих су мрачни."
Ободри ме син бесмртни неба
И справи ме на бр'јег непознати.

Љубопитство духа бесамртне
Сројило је око мене кругом,
Ал' погледи благи и проицни
Једнога се с мене не мицаху,
У њим' сјаше света симпатија.
"О блажени сине превјечнога,
Ја му рекох умилнијем гласом,
Што те моја судба занимава
Те ти знаке боженствено лице
Живом бригом за ме изражава?"

"Висока ме воља назначила
За ангела твога хранитеља,
Од дужности свете не одступам,
Колик' зрака од св'јетлога сунца;

Ти како си круг земни прешао,
Уску сферу безумног метежа,
Ја сам тебе пазити почео,
Кроз гомиле провео громовах,
Којима је ваше поднебије
Вазда тешко и претоварено.

"Би ли смјела забуњена душа
Претрћ оков смртне тјелесине
Без свештене воље створитеља,
По простору летећ небесноме,
Тражит прво блажено жилиште,
Тражит судбу свога паденија?
Све што блатној земљи принадежи,
То о небу поњатија нема;
Духовни је живот на небеси,
Материје у царству гњилости.

"Сва бесмртна виде намјерења:
Трачиш узрок твога паденија.
Свуд ћу тебе, куд хоћеш, водити;
Ја жалосну вашу знадем службу".-
"Ах боженство творцем назначено!
Зар толико могућега творца
Наша мрачна занимава судба
Да атому једном мислећему
Да боженство таквога качества
Да г' у поља води миродржна?"

"Хајде за мном по зрачном бријегу
Постојанством окруњена мира,
Те ободри ухиљену душу,
Величеством неба разнесену!"
Поведе ме сретњи дух небесни,
Како мајка устрашена синка
Што га води њежно милујући,
Док га себи врати и утјеши.
На брежуљак један од топаза
Издимо и на њем сједемо.

"Ето небо куд ћемо летјети!"
Каза ми га са снијежном руком
И благости пунијем погледом:
"Нањ је престол миросјатитеља
Те у свјетлост биће окупао".-
Јошт Бог нек зна што ми ангел прича,
Но ја поглед пут неба исправих
И занешен не чујох ангела.
Већ трепетом св'јет свјетовах гледах,
И слатка ме немоћ обузела.

"Сва ти овде гину поњатија;
Вообрази сами себе гоне

И губе се у неизвјесности!"
Од свијета на ком ми сјеђасмо
До небеса престодржнога
Растојање преужасно бјеше -
Сто пут више земље од Урана;
Сав небосклон што могах виђети
Мир мировах бјеше напунио
Са својим свијетлијем шаром.

Из њега се луче бесамртне
На све стране рјекама сипаху.
Ко кад творац могућнијем словом
Нашу земљу у вјетар развије,
И у тренућ земни океани
Кад се проспу сребрним струјама
У пропасти бездне мраковите:
Тако теку изобилно луче
Са добротом својом бесамртном
У просторе опширног бића.

Кроз валове небесне свјетлости
Миријаде лећаху кометах
Са наглошћу својом прекомерном
На све стране тамо и овамо;
Неке к небу а неке од неба,
Како оно трудољубне пчеле
Кад им рука благодатна творца
Са штедрошћу проспе ману слатку,
Те узавру тамо и овамо
На вјенчано са тишином јутро."

"Хранитељу, превјечнога сине,
Шта шарићи они мали значе
У пламеном овом поднебију
Те се дижу, спуштају правилно:
Тмасти ничу к небу свештенеме,
А свјетли се к низу спуштавају?"
Боженствени на ме взор окрену,
Вјенчан вјечном красотом младости;
Лик би дивни његов помрачио
Сва прелестна рађања Авроре.

"Они шари што се к небу дижу,
Те се виде свијетлој сфери
Како лопте тмасте и безрачне,
То су сунца, вожди созвјездијах,
Избјежају из мрачног њедра
По свештеној вољи миродавца.
На небесна четир' краја иду,
Да се крсте у бесмртну свјетлост,
Окруњени свјетлошћу вјечитом
На вјечно се царовање врћу".

Поведе ме мало понапријед:
"Гледај - каже - на лијеву страну,
Те шар види онај поголеми
Те пружаје црнокраке луче.
Он једини у простору св'јетлом
У црну је облачен порфиру;
Зла свакога најљуће крајности
Под једном су уњ круном сабране;
Он катедру мрачну сочињава
Позоришта сваког ужаснога!

"Ад се зове, цар му је Сатана,
Мрачна душа, неба ненависник;
Зло је њему једина утјеха,
Он се са злом вјечно обручио;
Злу је жртву пружио велику:
Шести дио небесног војинства
Лишио га блаженства светога,
У мрачно их царство повукао
На без конца мученија страшна;
Знаћеш и вам' што је урадио!"

Како море иза страшне буре,
Присуствијем духа остављено,
Уморено силнијем напрегом
Прескачући природну границу,
Утруђено истегне се лећи
У пјешчану своју колијевку,
Тако исто моја слаба душа,
Занешена творца чудесима
За границе воображенија,
У дубоко падне униније.

Крилатога лишена мечтања,
Мрачне јој се отворе пропасти,
Са ужасом да је гладне прождру;
Уплашена страшнијим виђењем
Устрепета ка свештена птица,
Поћерата смртнијем крицима
Нарушника мира воздушнога;
На крај бјеше дошла паденија,
Но хранитељ крилах снијежнијех
Свештеним је магнетизмом спасе.

"Сини - каже - огњем створитеља!
Бесмртнијем богом помазана.
Шта те к људској вуче колијевци,
Ђе кукање и плач окруњено,
Ђе вјенчана глупост са тирјанством,
Ђе се само рад несреће људске
Боготвори Цезар с Александром,
Ђе прелести смртне свеколике
Теке лицем из глибине вире?

Повратим се и отворим очи,
Хранитељу бесмртноме речем:
"Дух ниједан општег створитеља
Без силе се не би согласио
Јарам носит смртнога окова;
Ко би игда с добре воље хтио
Безумнога пожељет метежа,
Ђе зло гнусно свагда торжествује,
Ђе свак знаме од раздора носи,
Ђе гњилоћа душе каменује?"

"Судба наша отрова је чаша.
Вјечне судбе свети су закони:
Ц'јела бића њима су покорна.
Види човјек своје заточење,
Помало се прве славе сјећа
И полети к небу како муња;
Ал' га смртни ланац заустеже,
Докле рочно одстоји сужанство.
Стога смртни најсјајниј' поете
С вратах неба у пропаст падају".

ПЈЕСНА !!

Како сунце дана облачнога
Када баци с ведрога запада
Своју хитру и пламену стр'елу
На кристалну круну Чамалара,
Тако трену бесамртни ангел
На свијетла и огњена крила
К небу сјајну и трону вишњега
Међу своје блажене ликове,
Мене узе под зефирна крила
И унесе у предјел небесни.

Гле, идејо, искро бесамртна,
До сад су те струје и потоци
Океана овог заносиле,
Сад нас ево на извор чудесах,
Сад нас ево у царство свјетлости,
На валове тихе бесконачне,
Запаљене огњем бесмртнијем,
Вјечним огњем свештене љубови.
Овђе наше силе исчезају
Ка погледи у току времена.

Мјесто очих да два сунца никну
И идеју један вијек смртни
Да по царству небовлаца прате,
Не би њини свијетли погледи
Величества небесне прелести
Свеколике могли прегледати;

Ти л' се, слаба, усуђујеш, руко,
Да опишеш пољах небеснијех
Величество и красоту дивну
И ангелска вјечна наслаждења?

Кратке моје обратим погледе
У просторе небесне равнине:
Погледи се у прелести топе,
А језик се од чудествах мрзне.
Ко ће тебе разумјети, творче,
Ко л' могућство вообразит' твоје?
Мрачни владац ада неситога
И заточник из раја прогнани
Да су могли, бесамртни дуси
Твога плана постић величество,

Ада име би вјечно остало,
Ништожношћу нијемом засуто,
Смрт би на гроб његов очајала;
Не би Адам своје легионе
У окове смртне окувао
И на жртву себе преда с њима
Ужасима смртним насљеднима!
Вељи јеси, творче и господи,
И чудна су творења твоја,
Величеству твоме краја нејма!

План небесах премудрост је вјечна
Својом вјештом руком сочинила:
Свеколике небесне равнине
Покриве су цв'јетним ливадама,
Мај вјечито на њима царује;
Боја цвјећа вјечна и прозрачна,
У правилност сваки цвијет ника
Ка вјештијем ткањем разложени;
Воздух пуне благоуханија,
Но створена само рад небесах.

На просторе китнијех ливадах
Врсте су се непрекидне садах
У правине расуле редове
И на дивна кола изувиле;
Ту се горде кедри у јаблани
И породе неизбројне дрвах, -
Све породе само небу сличне:
Врхове им само зазрет можеш
У зелено вјечно обучене;
Ред свештени на свему царује.

Брегови су никли по равнини,
По правилу, како све остало,
Окружени китним садовима;
На њима су дигнути престоли

Од топаза и зрачна рубина
Рад ангелах првопрестолнијех
Над престолом свакојијем стоји
На воздуху једно коло сјајно,
Како што је коло Сатурново,
Те се вије и те зраке лије.

По средини пољах опширнијех
Тече р'јека воде бесмртија;
Њој су струје ка прозачне луче,
Ток је њезин бесмртна идеа,
Ње брегови од чиста рубина
Од рубина хиљаде мостовах
У правилне над њом стали дуге;
Сви редови горрдијех фонтанах
Који скачу у небесна поља,
Од ње иду, у њу се поврћу.

Славословни ликови ангелах,
На безбројне хоре, легионе
Усијати у блажена поља
Расхорена слаткогласијама
И химнама вјечите љубови,
Уживају бесмртну насладу
Коју смртни не зна вообразит.
Легиони опет неизбројни,
На уредна јата разасути
По небесној благодатној сфери,

Њихајућ се на зефирна крила,
Поју пјесне вјечите љубови.
Ах красоту небесног војинства
Смртни никад постићи не може!
На свакоме лицу ангелскоме
Совршенство блиста створитеља
И прелестна божја поезија;
На њихова копља и стријеле
И свијетле војничке штитове
Клизају се играјући зраке.

На средини непрегледне равни
Крута се је гора узвисила:
Основ јој је од чиста рубина
А сва гора маса брилијантна.
Величину горе трондржне
И преливе њезине свјетлости
Сви погледи и воображења
У поњатност довести не могу:
Ова тајна високог промисла
Непостижна стоји бесмртнима.

На врх горе трон се горди виси
И планина превјечнога цара -

Вјечности је овде колијевка:
Овде се је она окурила
Светом руком великога творца;
Одавде је хитро полећела
На опширно царство и господство;
Одавде је прва искра сјекла,
У предјеле ноћи ускочила
И свјетлости облик показала.

Овде су се мрске мрачне силе
У комаде грдне раздробиле
И из владе бића избјежале
У жалосно стање хладне смрти;
Одавде се са свјетлошћу прва
Свему бићу насмијала зора;
Овде се је бесмртнијем правда
На вјечито царство сачетала;
Одавде ти судба, воља с умом
У једноме избијају кључу.

Над високим престолом престолах
У воздух се сјајно коло креће,
Ка и друга што се кола крећу
Над престолма првијех ангелах;
Ма и оно милионе путах
Од свакога веће и сјајније;
Миријаде сјајнијех сунацах
О њему су светијем правилом
За свијетле власе повјешане,
Лију свјетлост у опширну сферу.

То је круна бога истинога,
Са којом је сам себе вјенчао
Над вјечношћу и над временима,
Под којом је завјет учинио
Себе самом на светоме трону
Да ће мраке гонит за предјеле
И границе освјетлити бића;
Да ће правде име светковати
Са мрачношћу засути мирови,
Како што се на небу светкује.

Око горе престолодржеће
Четири су горе од алмаза,
Превисоке у правилном реду;
Из њих бију четири фонтана
Са живошћу пламтећијех лучах;
Дебели су њихови стубови
У правилном подижу размјеру
У опширну небодршца сферу.
Кад стубове у висину попну
Колико је с земље до мјесеца,

Онда ти се у правилне дуге
Свију сфером неба блаженога,
На четири небесне границе
У воздушни океан падају.
Из безданах ништожности шари,
Од хаоса необдјеланог
Творитељем на биће позвани,
На струје им ројевима лете,
Те се крсте и надоје лучах
И воздушна постају свјетила.

"Сад си, мислим, са свијем довољан
И душа се ободрила твоја" -
Рече мени красни житељ неба, -
"Када ти је творац допуштио
Да му престол свијетли погледаш
И прелести раја свештенога!" -
"Хранитељу, свети спроводниче,
На равнине непрегледна неба
Коме лику, коме легиону
Принадлежиш светијех житељах?" -

"Видиш - каже - оне легионе
Те су близу горе трононосне,
По равнини што су на гомиле
До бреговах р'јеке бесмртија?
Оно су ти густе легиони
Михаила првопрестолнога;
Ја његову принадлежим лику,
Онде ми је блажено жилиште,
Онде ми је сатко вјековање
Свемогућом вољом назначено.

"Над наше се егионе виси
Шест хиљадах колах свијетлијех;
Веици је наш стан заузео
На садосној води бесмртија
Четиридесет хиљадах мостовах,
Јер житељи неба пространога
Могу лећет ка огњене муње,
Могу ходит на ноге лагане,
Возити се, који хоће, могу
На огњеним својим колесницама".

Славогласно хорење музике
И пјеније бесмртних ликових
Почело се бјеше утишават;
Већ бијели небесни полкови
Све мостове бјеху напуни
Са својим дивнијем масама.
Свак се свому повраћаше стану,
Неки пјешком а неки на крила;
Непрегедне њихове станове

Прекрилише бјелим околима.

Крилатоме подобно облаку,
Кад га гледаш с високе планине
Ушикана тихијем зефиром,
Кад се спушти у цвијетна поља
На велике и бијеле масе,
Да зефирна поодмори крила
На коврима цвијетна прољећа, -
Вид подобни бесмртног војинства
Представљаху опширни станови
На пољима блажене радости.

"Ево, рече - слаткогласни ангел, -
Сад ће вр'јеме бити од одиха,
Што ви код нас ноћу називате".
Напријед ми расказа јављења,
Која ће се у њем' показати.
Док одједном сву небесну сферу
Прикри шатор чистога кристала,
Но бијеог и непрозрачнога,
Заустави теченије лучах,
Лаку свјетлост у небо усија.

Дивни шатор бјеше преопширни
Са високим својим идејама
Вјешта рука творца украсила,
Са блистањем сваке струке бојаж
Играјућих на зрачном прозраку.
Ту лећаше вјечност окруњена
Вјешто своје полете сноваше
На крилима тамо и овамо,
Часом у врх, часом у низину
Тајинстваном покрита завјесом.

За њом вр'јеме са великом хуком
На зефирна сљедоваше крила
У широке своје коловрате,
Неће ли је како ухватити.
Радимости ове неуморне
И силнога његова напрега
Нико себи представит не може;
Али своје ц'јели постић неће,
Јер вјековах мати безбројнијех
Има лакша него сјенка крила.

Друга бјеше прозрачна идеја
Извајана на крилати шатор, -
Свемогућа поезија творца.
Окруњена круном творенија;
Све красоте које биће има
И ум творца сјајни, беспредјелни
Које види у царство свјетлости

Под том круном бјеху окруњене,
На том лицу бјеху изражене
У сјајности светог совершенства.

План небесах пред собом гледаше
И прелести правилнога укуса.
Хиљаде ти божијех духовах
Занешени њојзи ревноваху;
Опивени њеном поезијом
По блиједом тумараху св'јету
И ствараху различне предмете.
Но привидна њина творенија
Бјежаху им од слабога вида,
Ка што куле сновиђења бјеже.

Изнад тихе небесне равнине
Милиони лећаху шаровах
На уредна кола и редове,
Колик' луна телескоп видна.
А лунина ц'вјета и свјетлости.
На њих бјеше бесамртна рука
Различите извезла планове,
Побиједи и весеља неба,
Са бојама разним украшене
Те у прозрак весело блистаху.

"Ах честити створитеља сине!
Чудеснога овога виђења!" -
"Сваку вечер - хранитељ ми каже -
Нове, дивне, бесмртне идеје
У нашу се сферу свијетљају;
И дан сваки неба свештенога
Нас честита новим наслађењем,
Нови гласи бесмртне музике
Наша китна поља потресају
Новом славом творца могућега!"

Уста ангел на зефирна крила,
Поведе ме унапријед мало
Код једнога источника малог:
"Ту ти сједи и воде се напиј
Са бистрога тога источника;
Она ће ти управо открити
Страшну судбу твога паденија!"
То изрече и хитро полеће
У свијетле своје легионе,
Ка звијезда к запада к истоку.

Одлазак ме мога хранитеља
У плачевну тугу повргао,
Ка сироче, кад се оца лиши
И остане у свјетском метежу
На произвол необуздне судбе.

По дугоме мрачном туговању
Напијем се воде с источника, -
Откри мени несретњу судбину,
Ка предмете што за собом видиш
У свијетлом лицу огледала.